

Житомирський державний університет імені
Івана Франка

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОХОДЖЕННЯ
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої
освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта**

Житомир – 2024

УДК 378.22:373.2

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол №11 від 25.06.2024 р.)

Рецензенти:

Круковська Ірина – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін Житомирського медичного інституту;

Кучинська Лілія - кандидат педагогічних наук, викладач кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін, методичт з дошкільної освіти лабораторії методичного забезпечення КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР

Танська Валентина – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти та культури фахової мови Житомирського державного університету імені Івана Франка.

М 52 Методичні рекомендації до проходження виробничої практики в закладах вищої та фахової передвищої освіти для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта. Уклад. Сорочинська О., Левик І., Панченко Є. Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2024. 48 с.

У методичних рекомендаціях подані інструктивні матеріали до виробничої практики в закладах вищої та фахової передвищої освіти для здобувачів вищої освіти, які навчаються на другому (магістерському) рівні вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Дошкільна освіта та англійська мова». Структура методичних рекомендацій відображає вимоги до виконання завдань практики, оформлення звітної документації, критеріїв оцінювання, переліку рекомендованої літератури та додатків із зразками оформлення документації, що дасть можливість здобувачам освіти чітко ознайомитися із необхідною інформацією та в повному обсязі виконати завдання

Рекомендовані здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта.

УДК 378.22:373.2

© Сорочинська О., Левик І., Панченко Є. 2024

© Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2024

ЗМІСТ

Вступ	4
Обов'язки учасників практики	7
Рекомендації до виконання завдань виробничої практики	8
Вимоги до звітної документації	20
Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти	21
Список рекомендованих джерел та літератури	23
Додатки	26

ВСТУП

Виробнича практика є важливою частиною підготовки здобувачів вищої освіти. Вона дозволяє практично реалізувати та апробувати теоретичні знання та навички, ознайомитися з реальними умовами роботи за обраним фахом, отримати досвід працювати в команді, та прийняти рішення щодо майбутньої кар'єри. Окрім того, виробнича практика включає додаткові важливі елементи, зокрема: виховний аспект: виробнича практика допомагає здобувачам вищої освіти розвивати відповідальність, дисциплінованість, організованість, працьовитість та інші життєво важливі якості; психологічний аспект: виробнича практика допомагає подолати страх перед роботою, адаптуватися до нового середовища та зміцнити впевненість у своїх силах.

Організація виробничої практики в закладах вищої освіти та фахової передвищої освіти передбачає детальну підготовку студента-практиканта. Здобувачу необхідно ознайомитися з основними нормативними документами, що регламентують діяльність закладу вищої та фахової передвищої освіти (освітня програма навчальний та робочий плани, освітні компоненти, які викладаються, положення організації освітнього процесу та оцінювання якості знань та ін.) та структурного підрозділу/ кафедри підготовки фахівців для системи дошкільної освіти. Скласти перелік підручників, посібників, методичних розробок (у тому числі викладачів підрозділу/ кафедри) наявних у бібліотеці закладу проходження практики. Відвідати та здійснити детальний аналіз практичного/семінарського/ лабораторного заняття викладача бази практики з висновками та пропозиціями. Розробити розгорнутий план-конспект практичних/семінарських занять із комплектом методичних та дидактичних матеріалів. Керуючись методичними рекомендаціями апробувати методику проведення практичного/семінарського заняття. Ознайомитися та проаналізувати стан науково-дослідної діяльності викладачів та здобувачів вищої освіти бази практики, плани студентського наукового гуртка / проблемної групи на навчальний рік. Здійснити діагностику рівня розвитку професійно-педагогічних здібностей здобувачів академічної групи за методиками. Ознайомитися зі змістом науково-методичної роботи кафедри та розробити виступ або папку методичних матеріалів одного із засідань.

Теми залікових занять здобувач обирає за власним бажанням, але з урахуванням розкладу занять, робочої програми та освітньої

компоненти спеціальності 012 Дошкільна освіта. Конспекти залікових занять перед проведенням погоджуються з керівником практики від ЗВО. Залікові заняття відвідують та обговорюють всі здобувачі вищої освіти, які перебувають на практиці в закладі вищої та фахової передвищої освіти. У процесі обговорення і аналізу заняття, відзначається його відповідність змісту програми, доцільність обраних форм і методів роботи, діяльність здобувачів на проведеному занятті, результати заняття, рекомендації до покращення заняття.

Під час виробничої практики здобувач вищої освіти бере участь в усіх заходах, що проводяться в закладі вищої та фахової передвищої освіти.

Методичні рекомендації до проходження виробничої практики укладено відповідно до робочої програми виробничої практики в закладах вищої та фахової передвищої освіти для здобувачів вищої освіти, яку проходять здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта під час другого року навчання. У додатках вміщено допоміжні матеріали, які можуть бути використанні здобувачами у процесі проходження практики.

ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ПРАКТИКИ

(відповідно до «Положення про практики здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка» https://zu.edu.ua/offic/pro_praktyku.pdf)

ОБОВ'ЯЗКИ ІНСТИТУТСЬКОГО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

- 1) спільно з керівниками практики від кафедри формує службову записку, яка є підставою для формування наказу ректора ЗВО про проходження практики здобувачів вищої освіти, здійснює розподіл здобувачів вищої освіти за базами практики, організовує проведення зборів здобувачів вищої освіти із питань практики до її початку (установча конференція) та після її проведення (підсумкова конференція);
- 2) забезпечує здобувачів вищої освіти направленням на практику;
- 3) здійснює проведення зі здобувачами вищої освіти обов'язкових інструктажів із охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- 4) повідомляє здобувачів вищої освіти про порядок подання звітної документації з практики, критерії її оцінювання та форми звітування;
- 5) контролює своєчасне оцінювання звітної документації керівниками практики;
- 6) подає до деканату/ дирекції звіти про проведення практики з пропозиціями щодо вдосконалення її організації.

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ВІД КАФЕДРИ

- 1) розробляють робочу програму та тематику індивідуальних завдань практики;
- 2) узгоджують із керівником практики від бази практики індивідуальні завдання практики з урахуванням особливостей бази практики;
- 3) надають здобувачам вищої освіти індивідуальні завдання на практику;
- 4) стежать за своєчасним прибуттям здобувачів вищої освіти до місць практики;
- 5) здійснюють контроль за виконанням програми практики;
- 6) у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечують високу якість її проходження згідно із робочою програмою практики;
- 7) надають методичну допомогу здобувачам вищої освіти під час виконання ними індивідуальних завдань і оформлення звітної документації;

- 8) проводять консультування щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту практики;
- 9) контролюють правильність оформлення звітної документації здобувачів вищої освіти;
- 10) приймають участь у захисті звітної документації у складі комісії, на підставі чого оцінюють результати практики здобувачів вищої освіти;
- 11) здають звіти здобувачів вищої освіти про практику на кафедру.

ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ–ПРАКТИКАНТІВ

- 1) напередодні початку практики здобувачі-практиканти мають взяти участь в установчій конференції та пройти інструктаж із техніки безпеки та охорони праці, консультації щодо оформлення усіх необхідних документів;
- 2) вивчити і чітко дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії;
- 3) своєчасно прибути на базу практики;
- 4) у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та нести відповідальність за виконану роботу;
- 5) своєчасно подати необхідні звітні документи та захистити результати практики шляхом участі у підсумковій конференції практики.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Відповідно освітньої програми Дошкільна освіта та андійська мова, навчального та робочого планів Виробнича практика в закладах вищої та фахової передвищої освіти проводиться на другому курсу у третьому семестрі в кількості 3 кредити ЄКТС, 90 год. і завершується звітною конференцією складанням та заліком.

Метою виробничої практики передбачено: ознайомлення здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з роботою закладів вищої та фахової передвищої освіти, реалізацію завдань, необхідних для оволодіння магістрантами сучасними методами, навичками, вміннями і способами самоорганізації й організації майбутньої професійної діяльності та роботи з педагогічними кадрами; оволодіння сучасними методиками та технологіями, формування інтегральних, загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей щодо здійснення освітньої, організаційної, інноваційної, методичної, моніторингової, психолого-педагогічної, дослідницької діяльності, викладання педагогічних та методичних дисциплін у закладах фахової передвищої, вищої освіти з підготовки фахівців для системи дошкільної освіти; формування здатності здобувати якісну освіту впродовж життя на основі інтеграції нових наукових знань та практичних навичок; набуття компетентностей, необхідних для інтеграції в суспільстві, професійної самореалізації та конкурентоздатності в умовах глобального інноваційного середовища; розвиток професійно значущих особистісних якостей майбутніх викладачів вищої школи та фахової передвищої освіти.

Досягнення мети виробничої практики в закладах вищої та фахової передвищої освіти передбачає реалізацію низки **завдань:**

- ознайомлення з нормативно-процесуальним, навчально-методичним забезпеченням освітнього процесу у закладах вищої та фахової передвищої освіти, основними напрямками освітньої та наукової діяльності кафедри та науково-педагогічних працівників закладів вищої та фахової передвищої освіти;
- поглиблення та розширення набутих магістрантами теоретичних знань із планування, викладання педагогічних та методичних дисциплін в закладах вищої та фахової передвищої вищої освіти з підготовки фахівців для системи дошкільної

освіти з використанням сучасних технологій, форм, методів, засобів;

- ознайомлення з сучасним станом освітньої роботи у закладах вищої та фахової передвищої освіти, специфікою та змістом професійної діяльності викладача вищої та фахової передвищої освіти, набуття та удосконалення навичок і вмінь науково-дослідницької діяльності; формування у майбутніх викладачів педагогічних умінь і навичок, які сприяють розвитку професійних якостей особистості;
- формування досвіду проведення у закладах вищої та фахової передвищої освіти практичних/семінарських занять із застосуванням активних та інтерактивних методів навчання і виховання;
- формування у магістрантів навичок планування індивідуальної роботи викладача, організації виховної роботи зі здобувачами вищої та фахової передвищої освіти, використовуючи знання з педагогіки та психології вищої школи, враховуючи індивідуальні особливості здобувачів освіти;
- формування умінь розв'язувати непрогнозовані наукові та науково-організаційні ситуації у процесі проходження практики та виконання дослідницьких завдань;
- виховання стійкого інтересу до професії викладача закладів вищої та фахової передвищої освіти, формування ціннісного ставлення до педагогічної діяльності, виховання морально-етичних якостей викладача, формування індивідуального стилю творчої педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті та саморозвитку;
- оволодіння навичками самостійного проведення дослідницької роботи (ведення бібліографічного пошуку із залученням сучасних інформаційних технологій; формулювання та вирішення завдань науково-дослідницької роботи, які виникають у процесі її виконання; вибору діагностичного інструментарію дослідницької роботи та ін.).

Перед початком практики проводиться інструктивно-методична конференція, у ході якої здобувачі вищої освіти одержують інструктаж про порядок проходження виробничої практики, техніку безпеки, консультації щодо оформлення усіх необхідних документів; ознайомлюються з програмою практики, керівники роз'яснюють їм мету практики, ставлять конкретні завдання, інформують про зміст діяльності під час проходження практики, форми звітності, критерії оцінювання та очікувані

результати тощо.

Режим роботи здобувачів вищої освіти під час практики визначається керівниками практики та узгоджується з правилами внутрішнього розпорядку бази практики. Здобувачі вищої освіти зобов'язані своєчасно прибути на базу практики.

Виробнича практика в закладах вищої та фахової передвищої освіти передбачає ознайомлення здобувачів вищої освіти з науковими та організаційно-методичними основами діяльності закладу, структурного підрозділу, викладача вищої та фахової передвищої школи, та виконання завдань у контексті теми магістерського дослідження. Виробнича практика передбачає самостійне виконання здобувачем (за консультування та супроводу керівника практики) функцій викладача в закладі вищої освіти, пов'язаних із викладанням, методичною, організаційною, виховною та дослідницькою діяльністю.

Магістрант зобов'язаний у повному обсязі виконати усі завдання, передбачені програмою практики та вказівками керівника практики. Протягом практики практиканти ведуть записи та щоденник практики, у яких фіксують інформацію, необхідну для виконання завдань практики, які визначені в робочій програмі практики, висвітлюють хід їх виконання (згідно індивідуального плану проходження практики). Матеріали щоденника використовують для звіту про виконану під час практики роботу.

Підсумкова конференція з практики проводиться у тижневий строк після закінчення практики. Невиконання програми практики без поважних причин тягне за собою академічну заборгованість і є підставою для відрахування із закладу вищої освіти.

Після закінчення практики під час семестрового контролю здобувачі вищої освіти заочної форми навчання здають документацію за результатами проходження виробничої практики.

Зміст і послідовність виконання завдань виробничої практики визначається програмою з урахуванням визначеної навчальним планом тривалості практики та передбачає виконання магістрантом різних видів діяльності.

Етапи проходження виробничої практики

Вид діяльності	Зміст діяльності
<p><i>Організаційно-методична робота</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Загальне ознайомлення здобувачів освіти із закладом вищої та фахової передвищої освіти з підготовки фахівців для системи дошкільної освіти (підрозділи, кафедри). - Детальне вивчення документації закладу вищої та фахової передвищої освіти: освітня програма навчальний та робочий плани, освітні компоненти, які викладаються, положення організації освітнього процесу та оцінювання якості знань та ін. - Вивчення і аналіз основних нормативних документів, що регламентують роботу структурного підрозділу/ кафедри підготовки фахівців для системи дошкільної освіти. - Аналіз сайту закладу вищої та фахової передвищої освіти та структурного підрозділу (факультету/інституту/кафедри), електронної бібліотеки, Е-Портфоліо, ел.кабінету викладача. - Аналіз навчально-методичного забезпечення освітніх компонент підготовки фахівців для системи дошкільної освіти (НМК); - Ознайомлення з матеріально-технічною базою кафедри, яка забезпечує освітній процес підготовки фахівців для системи дошкільної освіти; розробка пропозицій щодо поповнення методичної бази. - Ознайомлення з підручниками, посібниками, методичними розробками, планом роботи викладача з освітньої компоненти, обраної для поглибленого вивчення та викладання у період практики. - Знайомство з академічною групою здобувачів освіти, у якій планується проведення занять. - Підготовка методичних, дидактичних матеріалів для проведення навчального заняття, розроблення варіативних завдань для самостійної роботи здобувачів освіти. - Розробити індивідуальний план роботи

	<p>викладача на рік з урахуванням всіх видів діяльності (методична, наукова, міжнародна, профорієнтаційна, вихована, організаційна)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Складання індивідуального плану роботи під час проходження виробничої практики.
<i>Освітня робота</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Відвідування семінарських/практичних занять провідних викладачів закладу вищої та фахової передвищої освіти з підготовки фахівців для системи дошкільної освіти. - Складання плану-конспекту та проведення семінарського/практичного заняття із застосуванням різноманітних методів активізації пізнавальної діяльності, методів проблемного навчання та ін. - Вивчення та моделювання функції викладача закладів вищої та фахової передвищої освіти з підготовки фахівців для системи дошкільної освіти. - Підготовка, проведення та аналіз практичних/семінарських/ лабораторних занять. - Розробка та застосування засобів контролю якості знань (тестів, модульних контрольних робіт) з метою контролю знань здобувачів освіти. - Аналіз практичних занять з викладачем або керівником практики. - Проведення консультацій із освітньої компоненти, індивідуальних занять зі здобувачами освіти. Перевірка самостійних і контрольних робіт, що передбачені навчальним планом. - Моделювання зразків документації викладача, участь у різних формах організаційної та методичної роботи.
<i>Виховна робота</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ознайомлення функціональними обов'язками та планом виховної роботи наставника (куратора) академічної групи. - Організація взаємодії та спілкування зі здобувачами освіти з метою налагодження співпраці та включення їх у освітній процес. - Розроблення та проведення виховної справи

	зі здобувачами освіти.
<i>Науково-дослідницька робота</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду. - Ознайомлення з організацією та роботою студентських наукових гуртків, проблемних груп; виконання завдань наукового керівника проблемної групи відповідно до затвердженого плану науково-дослідницької роботи. - Участь у науково-методичному семінарі кафедри за тематикою дослідження. - Проведення емпіричних досліджень, необхідних для виконання кваліфікаційної роботи. - Обробка емпіричних даних проведеного дослідження. - Підготовка звіту про проведену роботу з конкретизацією видів діяльності навчального, методичного, виховного, організаційного та дослідницького напрямів.

Виробнича практика в закладах вищої та фахової передвищої освіти містить в собі комплекс заходів, спрямованих на формування професійних навичок, поглиблення теоретичних знань та набуття практичного досвіду.

Для ефективного проходження практики та раціонального розподілу часу рекомендується дотримуватись наступних рекомендацій. Протягом першого тижня здійснити ознайомлення з базою практики, нормативно-правовими документами, відвідування та аналіз занять, підготовка методичних та дидактичних матеріалів для проведення практичних та семінарів, засобів контролю якості знань студентів, та ін.. Протягом другого тижня рекомендовано націлити роботу на практичну діяльність, а саме проведення практичних занять та семінарів, аналіз їх проведення, участь у науково-методичному семінарі кафедри за тематикою дослідження, зустріч з проблемною групою.

Відповідно до програми виробничої практики пропонуємо розподілити завдання та напрями роботи відповідно за наступним зразком.

День 1. Знайомство із закладом вищої та фахової передвищої освіти – базою виробничої практики, з підрозділами та кафедрою.

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти уявлення про заклад вищої та фахової передвищої освіти, з його підрозділами та кафедрами; ознайомити з нормативними документами та матеріально-технічною базою кафедр проходження виробничої практики, освітніми програмами, навчальними та робочими планами спеціальності.

Зустріч із завідувачем кафедри включає бесіду про функціонування підрозділів, зокрема кафедри, та ознайомлення здобувачів вищої освіти з викладацьким складом і режимом роботи установи, на базі якої проходить виробничу практику.

Завідувач кафедри проводить екскурсійний огляд, інструктаж із охорони праці та ознайомлює з нормативно-правовими документами. Також здійснюється розподіл студентів-магістрантів між керівниками практики від закладу освіти. Під час розподілу враховуються тематика наукового дослідження здобувача вищої освіти.

Знайомство з наставником виробничої практики. Практикант ознайомлюється з розпорядком дня та планом роботи наставника. На головній електронній сторінці Житомирського державного університету імені Івана Франка, здобувач вищої освіти ознайомлюється з освітніми програмами, навчальними та робочими планами <https://eportfolio.zu.edu.ua/op/4/> та Бердичівського педагогічного коледжу <http://bpedk.com.ua/> або іншого закладу передвищої освіти де відбувається підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Здобувач на основі отриманої інформації складає індивідуальний план роботи проходження виробничої практики, узгоджує його з наставником практики від закладу освіти.

День 2. Ознайомлення та аналіз сайту закладу вищої та фахової перед вищої освіти.

Мета: формування у магістрантів навичок планування індивідуальної роботи викладача, організації виховної роботи зі здобувачами вищої та фахової передвищої освіти, використовуючи знання з педагогіки та психології вищої школи, враховуючи індивідуальні особливості здобувачів освіти; закріплення у здобувачів вищої освіти навички ефективного аналізу веб-сайтів закладів вищої та фахової передвищої освіти, ознайомити їх із структурою, змістом та функціональними можливостями таких сайтів, а також навчити оцінювати якість представленої інформації та її відповідність освітнім стандартам і потребам користувачів.

Здобувач ознайомлюється із сайтом закладу проходження практики - Житомирський державний університет імені Івана Франка <https://zu.edu.ua/> його структурою, підрозділами факультету/інституту <https://zu.edu.ua/pedfak.html> та кафедри https://zu.edu.ua/ped_kaf3.html, електронною бібліотекою закладу <https://library.zu.edu.ua/>; Бердичівський педагогічний коледж <http://bpedk.com.ua/>, <http://bpedk.com.ua/doshklna-osvta.html> або інший заклад передвищої освіти де відбувається підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта. Особливо здобувач звертає увагу на наповнюваність, змістовність та функціональність сайтів.

Наставник знайомить практиканта з електронним кабінетом викладача та Е-Портфоліо <https://eportfolio.zu.edu.ua/users/>. Ознайомлює з актуальними пунктами професійної активності та їхніми складовими.

День 3. Ознайомлення з матеріально-технічною базою кафедри.

Мета: ознайомити здобувачів вищої освіти з нормативно-процесуальним, навчально-методичним, матеріально-технічним забезпеченням освітнього процесу у закладах вищої та фахової передвищої освіти, основними напрямками освітньої та наукової діяльності кафедри та науково-педагогічних працівників закладів вищої та фахової передвищої освіти для підвищення якості професійної підготовки.

Протягом дня студент-практикант ознайомлюється з освітніми програмами <https://eportfolio.zu.edu.ua/op/4/>, Порталом ПРОЄКТ <http://bpedk.com.ua/doshklna-osvta.html> - здійснює аналіз навчально-методичних комплектів (НМК) та формулює пропозиції щодо їх поповнення.

День 4. Ознайомлення з індивідуальним планом викладача.

Мета: ознайомлення з сучасним станом освітньої роботи у закладах вищої та фахової передвищої освіти, специфікою та змістом професійної діяльності викладача вищої та фахової передвищої освіти, набуття та удосконалення навичок і вмінь науково-дослідницької діяльності; формування у майбутніх викладачів педагогічних умінь і навичок, які сприяють розвитку професійних якостей особистості; ознайомити здобувачів вищої освіти з індивідуальним планом викладача для розуміння структури та змісту педагогічної діяльності, а також для розвитку навичок планування та організації освітнього процесу закладу вищої та фахової передвищої освіти.

Здійснити бесіду з наставником практики щодо індивідуального плану викладача та особливостей його педагогічної діяльності. На основі отриманої інформації розробити власний індивідуальний план викладача на рік. Ознайомитися з групою, яка перебуває під керівництвом наставника практики та здійснити діагностику професійно-педагогічних здібностей здобувачів вищої освіти закладу бази практики.

День 5. Ознайомлення з роботою студентських наукових гуртків та проблемних груп.

Мета: ознайомлення з роботою студентських наукових гуртків та проблемних груп полягає в стимулюванні активної участі магістрантів у науковому дослідженні, сприянні розвитку їхніх наукових інтересів та вмінь, а також у створенні сприятливого середовища для обміну ідеями та співпраці у вирішенні актуальних наукових проблем.

Наставник виробничої практики ознайомлює здобувача із студентськими науковими гуртками/ проблемними групами, що функціонують на кафедрі, та проводить більш детальне знайомство зі своєю власною проблемною групою. Під час цього знайомства здобувач отримує інформацію щодо планування та організації роботи проблемної групи. На основі отриманих даних здобувач розробляє власний план роботи студентського наукового гуртка або проблемної групи.

Протягом першого тижня рекомендовано відвідати не менше 4-х семінарських/практичних занять провідних викладачів та здійснити їх аналіз, а також вивчити та змоделювати функції викладача. Підготувати: виступ на науково-методичному семінарі кафедри за тематикою дослідження; план заходу для академічної групи здобувачів, які перебувають під керівництвом наставника виробничої практики; розробити плани та методичні і дидактичні матеріали, а також засоби контролю якості знань здобувачів, (тестів, контрольних робіт) до змісту семінарських/ практичних занять, які здобувач буде проводити протягом другого тижня виробничої практики.

День 6. Роль здобувача вищої освіти у виконанні функцій викладача ЗВО чи фахової передвищої освіти: організація освітньої та контрольної діяльності на практичних заняттях.

Мета: виховання стійкого інтересу до професії викладача закладів вищої та фахової передвищої освіти, формування ціннісного ставлення до педагогічної діяльності, виховання морально-етичних якостей викладача, формування індивідуального стилю творчої педагогічної діяльності, потреби в

самоосвіті та саморозвитку; формування досвіду проведення у закладах вищої та фахової передвищої освіти практичних/семінарських занять із застосуванням активних та інтерактивних методів навчання і виховання; навчити студента-практиканта виконувати функції викладача, забезпечуючи організацію навчального процесу та контроль якості знань у процесі проведення практичних/семінарських занять.

Здобувач вищої освіти включається в освітній процес кафедри та проводить семінарське/практичне заняття з використанням методів активного, проблемного, інноваційного навчання та засобів контролю знань. Крім того, здобувачі здійснюють аналіз проведених занять у співпраці з викладачем чи керівником практики з метою оцінки їхньої ефективності, підвищення якості освітнього процесу та вдосконалення власної викладацької майстерності.

Додатково, студенти-практиканти беруть участь у науково-методичному семінарі кафедри, де можуть зробити виступ на тему їхніх досліджень, сприяючи обміну знаннями та досвідом у галузі науки.

День 7. Здобувач вищої освіти - активний учасник освітнього процесу.

Мета: продовжувати знайомити здобувача вищої освіти з особливостями виконання функцій викладача, забезпечувати, організовувати освітній процес та контроль якості знань під час проведення практичних/семінарських занять; оволодіння навичками самостійного проведення дослідницької роботи (ведення бібліографічного пошуку із залученням сучасних інформаційних технологій; формулювання та вирішення завдань науково-дослідницької роботи, які виникають у процесі її виконання; вибору діагностичного інструментарію дослідницької роботи та ін.).

Студент-практикант продовжує включатися в освітній процес кафедри, організовує та проводить семінарське/практичне заняття з використанням методів активного навчання, проблемного навчання та засобів контролю знань. Крім цього, студенти аналізують проведені заняття у співпраці з викладачем чи керівником практики.

Паралельно магістрант проводить виконання емпіричного дослідження за темою кваліфікаційної роботи, обробку даних та структурування їх у відповідності до вимог оформленням результатів наукового дослідження.

День 8. Активна взаємодія з учасниками освітнього процесу.

Мета: продовжувати вдосконалювати вміння виконувати функції викладача, забезпечувати, організовувати освітній процес та контроль якості знань у процесі проведення практичних /семінарських занять. Ознайомити здобувача з досвідом роботи досвідченого викладача.

Здобувач продовжує виконувати функції викладача вищого та передвищого закладу освіти, здійснює освітній процес, контроль знань здобувачів освіти.

Розробляє портфоліо, яке включає аналіз досвіду роботи досвідченого викладача, в якому відображається професійна та дослідницька діяльність.

День 9. Студент – майбутній викладач закладу вищої та передвищої закладу освіти.

Мета: вчити організовувати взаємодію та спілкування зі здобувачами освіти з метою налагодження співпраці та включення їх у освітній процес, брати на себе функції наставника та керівника студентського наукового гуртка / проблемної групи.

Студент організовує взаємодію та комунікацію зі здобувачами освіти з метою створення сприятливого середовища для налагодження співпраці та їхнього включення у освітній процес. У цьому контексті практикант бере на себе функції наставника та керівника студентського наукового гуртка/проблемної групи, сприяючи їхньому розвитку та успішному здобуттю знань.

День 10. Професійне вдосконалення майбутнього викладача.

Мета: продовжувати брати на себе функції викладача закладу вищої та передвищої освіти. Вдосконалювати навички комунікування зі здобувачами освіти.

Студент-практикант ініціює взаємодію та спілкування зі здобувачами освіти, які перебувають під керівництвом наставника з метою утворення сприятливого середовища для налагодження співпраці та їхнього активного включення у освітній процес.

Підготовка звіту про проведену роботу з конкретизацією видів діяльності навчального, методичного, виховного, організаційного та дослідницького напрямів.

У продовж другого тижня виробничої практики рекомендовано спрямувати зусилля на практичну діяльність, зокрема проведення семінарів/практикумів, виконання аналізу власної діяльності, організацію зустрічей та розробку різноманітних форм роботи зі здобувачами освіти.

За період проходження виробничої практики в закладах вищої та фахової передвищої освіти здобувач вищої освіти **виконує індивідуальні завдання** передбачені робочою програмою виробничої практики:

1. Розробити план роботи студентського наукового гуртка / проблемної групи на навчальний рік. Виконання завдань наукового керівника проблемної групи (відвідати засідання студентського наукового гуртка / проблемної групи).
2. Здійснити діагностику рівня розвитку професійно-педагогічних здібностей здобувачів академічної групи за методиками («Діагностика комунікативних та організаторських схильностей», «Методика виявлення сформованості педагогічного такту», «Твої професійні можливості» та ін.) та відповідно до одержаних результатів розробити виховний захід для їх розвитку.
3. Скласти перелік підручників, посібників, методичних розробок (у тому числі викладачів підрозділу/ кафедри) наявних у бібліотеці закладу проходження практики з однієї з освітніх компоненти навчального плану.
4. Розробити портфоліо аналізу досвіду роботи досвідченого викладача бази проходження практики.
5. Розробити індивідуальний план роботи викладача на рік з урахуванням всіх видів діяльності (методична, наукова, міжнародна, профорієнтаційна, вихована, організаційна).
6. Методичний аналіз та самоаналіз різних форм роботи зі здобувачами вищої освіти під час проведення практичного/семінарського заняття.
7. Аналіз документації закладу вищої та фахової передвищої освіти: освітня програма навчальний та робочий плани, освітні компоненти, які викладаються, положення організації освітнього процесу та оцінювання якості знань та ін.
8. Розробити зміст виступу або папки методичних матеріалів науково-методичного семінару кафедри за тематикою дослідження.

Результативність проходження виробничої практики та виконання індивідуальних завдань контролюється низкою форм та методів:

Спостереження керівника практики (викладача) з боку закладу вищої освіти та фахової передвищої освіти за роботою здобувача вищої освіти, оцінювання його фахових компетентностей та професійних якостей. Індивідуальні бесіди зі

здобувачем щодо розуміння поставлених завдань, труднощів, які виникли у здобувача та шляхів їх подолання. Відвідування залікових занять, їх аналіз. Аналіз документації виконаних індивідуальних завдань. Звітний виступ здобувача вищої освіти на підсумковій конференції за результатами проходження виробничої практики з презентацією проведеної роботи.

Диференційований залік виставляється викладачами кафедри теорії та методик дошкільної й інклюзивної освіти. Якщо здобувач вищої освіти з поважних причин був відсутній у закладі вищої та фахової передвищої освіти більше третини навчальних днів, які відводилися на практику, або взагалі її не пройшов, то практика переноситься на інший час, і він проходить її без відриву від навчання.

При виставленні оцінки враховується рівень теоретичної підготовки майбутнього педагога, якість виконання завдань практики, ступінь оволодіння педагогічними вміннями і навичками, дисциплінованість, якість оформлення звітної документації.

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Після закінчення виробничої практики здобувач вищої освіти здає документацію:

- аналіз документації закладу вищої та фахової передвищої освіти: освітня програма навчальний та робочий плани, освітні компоненти, які викладаються, положення організації освітнього процесу та оцінювання якості знань та ін.;
- аналіз основних нормативних документів, що регламентують роботу структурного підрозділу/ кафедри підготовки фахівців для системи дошкільної освіти;
- перелік підручників, посібників, методичних розробок (в тому числі викладачів підрозділу/ кафедри) наявних у бібліотеці закладу проходження практики;
- аналіз сайту закладу вищої освіти та структурного підрозділу (ННІ педагогіка/кафедри), електронної бібліотеки, Е-Портфоліо, ел.кабінету викладача.
- детальний аналіз практичного/семінарського заняття викладача бази практики з висновками та пропозиціями;
- розгорнутий план-конспект практичних/семінарських занять у кількості 4 шт. з комплектом методичних та дидактичних матеріалів;
- аналіз та опис досвіду роботи досвідченого викладача;
- план виховної роботи наставника (куратора) академічної групи

- на семестр;
- план роботи студентського наукового гуртка / проблемної групи на навчальний рік;
- розроблений зміст виступу або папка методичних матеріалів науково-методичного семінару кафедри за тематикою дослідження;
- звіт про проведену роботу за час проходження практики (у довільній формі);
- щоденник практики, відгук і оцінку роботи здобувача вищої освіти на практиці, підписаний та завірений керівником бази практики.

Результати практики узагальнюються на підсумковій конференції ННІ педагогіки.

За результатами практики після оформлення, здачі, перевірки необхідної звітної документації та проведення підсумкової конференції здобувачам вищої освіти виставляється залік. Залік не виставляється у випадку невиконання кількох завдань або відсутності здобувача вищої освіти на практиці без поважних причин. Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин, необхідно надати документальне підтвердження пропусків протягом трьох робочих днів. При наявності поважної причини може бути надано право проходження практики повторно без відриву від академічних занять.

Здобувачі вищої освіти, які не з'явилися на практику або залік без поважних причин, вважаються такими, що одержали оцінку «незадовільно». Здобувач вищої освіти, який при повторному складанні отримав негативну оцінку з практики двічі, відраховується з закладу освіти за невиконання навчального плану.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

При виставленні підсумкової оцінки виробничої практики враховується наступний розподіл балів за критеріями представленими в таблиці. Представлені результати роботи на захисті практики оцінюються за 100-бальною шкалою керівниками практик.

Розподіл балів підсумкової оцінки результатів практики

№ з/п	Вид діяльності здобувача вищої освіти	Термін виконання	Розподіл підсумкової оцінки, %.
1.	Виконання завдань практики		50
2.	Виконання індивідуальних завдань		
3.	Оформлення звітної документації		
4.	Своєчасність подачі звітної документації		
5.	Захист результатів практики		50
	Всього:		100

Шкала оцінювання результатів виробничих практик здобувачів вищої освіти

Оцінка за університетською шкалою	100-бальна шкала оцінювання	Оцінка ЄКТС
<i>Відмінно</i>	90 – 100	A
<i>Добре</i>	82 – 89	B
	74 – 81	C
<i>Задовільно</i>	64 – 73	D
	60 – 63	E
<i>Незадовільно</i>	35 – 59	FX
<i>Незадовільно</i>	0 – 34	F

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Антонова О. Є., Єремєєва В. М., Мирончук Н. М. *Методика організації науково-педагогічних досліджень: метод. посібник.* Житомир, 2018. 76 с.
2. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко Д., 2014. 416 с.
3. Дубініна О.М., Ігнатюк О.А. Методика діагностики професійно значущих якостей педагога-лідера // Теорія і практика управління соціальними системами. Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" №1. 2020. С. 68-79 <http://tipus.khpi.edu.ua/>
4. Зайченко І. В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі: навч. посіб. Київ, 2017. 456 с.
5. Психологія професійної діагностики та професійного консультування: практичний посібник / Ігнатович О. М., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; за ред. О. М. Ігнатович. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 225 с.
6. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2022. 180 с.
7. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
8. Теслюк В.М. Основи педагогічної майстерності викладача вищої школи: підручник. К. Видавництво Ліра-К. 2017. 340 с.
9. Dr. M. Thomas Walter, M.D., Dr. A. Rangaswamy. *Teaching Methods For Higher Education* 2014. <http://surl.li/ujtnv>
10. Anna Maria. *Formy i metody nauczania w szkole wyższej.* Kwartalnik Naukowy Uczelni Vistula. Akademia Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie. 2017. <https://sal0.li/643b8Bd>

Допоміжна

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 400 с.
2. Вітвицька С. С. Розвиток креативності майбутніх магістрів освіти засобами інноваційної діяльності. Проблеми освіти: збірник наукових праць. Житомир. Вид: О. О. Евенок, 2017. Випуск 87. С. 56-61.
3. Вітвицька С. С. Теоретичні і методичні засади педагогічної підготовки магістрів в умовах ступеневої освіти. Монографія. Житомир, 2015. 416 с.
4. Вітвицька С. С. Ціннісні орієнтації та життєва позиція сучасної студентської молоді. Нові технології навчання: збірник

- наукових праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Вип. 92. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. С. 46-52.
5. Вітвицька С. С., Єремеєва В. М. Педагогіка: навч. посіб. Житомир: ФОП Левковець Н. М., 2017. 232 с.
  6. Вітвицька С. С., Н. Є. Колесник, Я. Б. Сікора, В. В. Танська та ін. Інноваційні педагогічні технології у системі неперервної освіти. Монографія. Житомир: «Полісся», 2015. 368 с.
  7. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: навч. посіб. Дніпро, 2014. 416 с.
  8. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи: підручник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
  9. Зайченко І. В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі: навч. посіб. Київ, 2017. 456 с.
  10. Калашнікова Л. М., Жерновникова О. А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях: навч. посібник. Харків, 2016. 260с.
  11. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. Вінниця: ТОВ "Ніланд ЛТД", 2015. 224 с.
  12. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2014. 200 с.
http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/navchalnij_posibnik-metodika_vikladannya_u_vishhij_shkoli.pdf
  13. Мартинець Л. А. Сучасні моделі освіти: навч.-метод. посібник. 2-е вид., доповн. та переробл. Донецьк, 2015. 102 с.
  14. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2022.180 с.
  15. Мирончук Н. М. Педагогічні та психологічні чинники професійного здоров'я викладача вищої школи. Проблеми освіти. Вип. 86. 2016. С. 386-393.
  16. Немченко С. Г., Голік О. Б., Лебідь О. В. Педагогіка вищої школи: підручник. Донецьк: ЛАНДОН-ХХІ, 2014. 534 с.
  17. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів: хрестоматія / авторський колектив, Київ : Педагогічна думка, 2015. 176 с.
  18. Сучасні педагогічні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців у закладах фахової передвищої освіти: досвід, проблеми, перспективи: матер. Всеукр. наук.-метод. конф. (Вінниця, 22-23 квіт. 2021 р.) Випуск № 3 (8). Вінниця: ФОП Рогальська І. О., 2021. 608 с.
  19. Фахова передвища освіта: сучасні виклики та перспективи розвитку: збірник матеріалів ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 22 квітня 2021 р.) / Інститут

професійно-технічної освіти НАПН України / Ф 29 Фахова передвища освіта: сучасні виклики та перспективи розвитку: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 22 квітня 2021 р.) / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України /ред. кол. : Каленський А.А., Кубіцький С.О., Пащенко Т.М. та ін. К. : ІПТО НАПН України, 2021. 106 с.

20. Яремчук В. Основи науково-дослідної роботи студентів : навч. посіб. 2-ге вид., виправл. Острого : Національний університет "Острозька академія", 2012. 56 с.

ІХ. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека українських підручників [Електр. ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
2. Веб-портал Бердичівського педагогічного коледжу <http://bpedk.com.ua/>
3. Веб-портал бібліотеки ЖДУ ім. І. Франка: <http://library.zu.edu.ua/>
4. Веб-портал Житомирського державного університету імені Івана Франка <https://zu.edu.ua/#gsc.tab=0>
5. Веб-портал МОНУ: www.mon.gov.ua/
6. Закон України «Про вищу освіту» (2014) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/stru>
7. Методи психодіагностики професійного самовизначення особистості <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/3175/1/Goncharova%203.pdf>
8. Методика «Діагностика комунікативних та організаторських схильностей» <http://surl.li/ujtnr>
9. Методика «Твої професійні можливості» <https://studfile.net/preview/5484815/page:5/>
10. Методика виявлення сформованості педагогічного такту https://lib.iitta.gov.ua/2622/1/MILTO_879-13.pdf
11. Nowe sposoby uczenia się i nauczania w szkolnictwie wyższym https://issuu.com/frse/docs/nowe_sposoby_uczenia_si_i_nauczan

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

ЗРАЗОК ПЛАНУ РОБОТИ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ ПРОБЛЕМНОЇ ГРУПИ НА 2024/2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Назва (тема/проблема) групи: Інновації в освітньому процесі ЗДО.

Наукові керівники: доцент, кандидат педагогічних наук Оксана Сорочинська.

Мета роботи: формування у майбутніх фахівців дошкільної освіти готовності до організації та здійснення інноваційної діяльності в системі дошкільної освіти, аналізу, відбору, проектування, реалізації інновацій в ЗДО.

Завдання:

1. Вивчення та узагальнення перспективного педагогічного досвіду впровадження інновацій в освітній процес ЗДО;
2. Удосконалення навички здійснювати моніторинг інноваційної діяльності закладів дошкільної освіти, проводити аналіз їх інноваційних стратегії, місії, середовища, потенціалу;
3. Удосконалення навичок планування та постановки наукового експерименту дослідження ефективності інновацій в освітньому процесі ЗДО;
4. Проведення діагностичних досліджень впливу інноваційних технологій на розвиток базових компетентностей в дітей дошкільного віку;
5. Залучення здобувачів вищої освіти до виступів під час наукових семінарів, круглих столів, конференцій;
6. Удосконалення навичок написання та оформлення наукових статей;

Періодичність роботи: щомісяця, у четвер 12.10-13.30 год. аудит. 303а, корпус 4.

Склад групи:

№	Прізвище, ім'я здобувача освіти	Курс	Група

**ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН РОБОТИ
СТУДЕНТСЬКІ ПРОБЛЕМНОЇ ГРУПИ
«Інновації в освітньому процесі ЗДО»**

№	Заходи	Термін виконання	Відповідальні особи
1.	<p>1. Вибір керуючого органу проблемної групи «Інновації в освітньому процесі ЗДО» (голова, заступник, секретар).</p> <p>2. Визначення плану науково-дослідницької роботи студентської проблемної групи та проблематики індивідуальних досліджень; вироблення вихідних засад науково-дослідницької діяльності.</p> <p>3. Ознайомлення з Положенням про студентський науковий гурток та проблемну групу та студентське наукове товариство Житомирського державного університету імені Івана Франка.</p> <p>4. Ознайомлення з Кодексом академічної доброчесності Житомирського державного університету імені Івана Франка.</p>	Вересень, 2024	Керівник, члени проблемної групи
2.	<p>1. Роль наукової діяльності в забезпеченні якості дошкільної освіти.</p> <p>2. Уточнення особливостей роботи з науковою літературою та оформлення бібліографії.</p> <p>3. Визначення тематики наукового дослідження здобувачів вищої освіти.</p>	Жовтень, 2024	Керівник, члени проблемної групи

3.	1. Вивчення та узагальнення перспективного педагогічного досвіду впровадження інновацій в освітній процес ЗДО. 2. Методологічна культура педагога-дослідника.	Листопад, 2024	Керівник, члени проблемної групи
4	1. Моніторинг інноваційної діяльності закладів дошкільної освіти, аналіз їх інноваційних стратегій, місії, середовища, потенціалу. 2. Система організації наукових досліджень у дошкільній освіті.	Грудень, 2024	Керівник, члени проблемної групи
5	1. Основні етапи та методика формування експерименту та її реалізація у практиці роботи вихователя. 2. Уточнення категоріального апарату досліджень, основних понять, розробка моделей, класифікацій, критеріїв і показників досліджуваних явищ.	Січень, 2025	Керівник, члени проблемної групи
6	1. Інформаційно-пошукові системи, бази та банки електронних джерел. 2. Положення про протидію плагіату в університеті.	Лютий, 2025	Керівник, члени проблемної групи
7.	1. Аналіз проблем впровадження педагогічних інновацій у педагогічній теорії та практиці. 2. Проведення діагностичних досліджень, експериментальної роботи, аналіз результатів. 3. Обговорення результатів наукового дослідження здобувачів вищої освіти.	Березень, 2025	Керівник, члени проблемної групи
8.	1. Презентація результатів	Квітень, 2025	Керівник,

	<p>наукового дослідження у монографії, статті, тезах конференції, курсовій та кваліфікаційній дипломній роботі.</p> <p>2. Обговорення результатів наукового дослідження здобувачів вищої освіти.</p>		члени проблемної групи
9.	<p>1. Проведення діагностичних досліджень, експериментальної роботи, аналіз результатів.</p> <p>2. Обговорення результатів наукового дослідження здобувачів вищої освіти</p>	Травень, 2025	Керівник, члени проблемної групи
10.	<p>1. Обговорення результатів наукового дослідження здобувачів вищої освіти.</p> <p>2. Аналіз результатів діяльності проблемної групи «Інновації в освітній діяльності ЗДО».</p>	Червень, 2025	Керівник, члени проблемної групи

Заплановані результати:

Наукові публікації – 3.

Участь у конференціях – 3.

Участь у вебінарах – 2.

Керівник _____ Оксана СОРОЧИНСЬКА

Завідувач кафедри _____ Іван КОНОВАЛЬЧУК

ЗРАЗОК ЗВІТУ
роботи студентської проблемної групи
«Інновації в освітньому процесі ЗДО» за 2024-2025 н.р.

Склад проблемної групи – студенти 31 Бд-Дошк, 41Бд-Дошк, 11Мд-Дошк групи та 21Мд-Дошк групи у кількості 10 осіб.

Голова групи – Оксана Сорочинська – доцент кафедри теорії та методик дошкільної й інклюзивної освіти;

Секретар – Аліна Драгальчук – студента 11Мд-Дошк групи.

Члени проблемної групи:

1. Гановська Анжеліка – 41 Бд-Дошк група.
2. Ліпіліна Юлія – 11МБд-Дошк група.
3. Семенович Яна – 41 Бд-Дошк група.
4. Шпіхернюк Дарина – 41 Бд-Дошк група.
5. Гібнер Тетяна – 21 Мд-Дошк група.
6. Красовська Луїза – 21 Мд-Дошк група.
7. Савчук Діана – 41 Бд-Дошк група.
8. Зарченко Аліна – 31Бд-Дошк група.
9. Іваненко Анастасія – 31Бд-Дошк група.
10. Драгальчук Аліна – 11Мд-Дошк група

Засідання проблемної групи відбувалися раз на місяць, відповідно до плану роботи.

Темами індивідуальних наукових досліджень членів проблемної групи студентів були:

1. Формування предметно-практичної компетентності у дітей старшого дошкільного віку засобами художньої праці.
2. Формування природничо-екологічної компетентності в дітей дошкільного віку засобами STREAM-освіти.
3. Рухливі ігри як засіб розвитку фізичних якостей дітей старшого дошкільного віку
4. Формування пізнавальних інтересів дітей старшого дошкільного віку в процесі дослідницько-пошукової діяльності в природі.
5. Інноваційні методи розвитку основ критичного мислення в дітей старшого дошкільного віку .
6. Формування основ екологічного мислення в дітей старшого дошкільного віку засобами моделювання
7. Формування уявлень про будову та життєдіяльність організму людини в дітей старшого дошкільного віку.
8. Формування пізнавального інтересу дітей середнього дошкільного віку засобами мнемотаблиць.

9. Формування екологічної культури в дітей старшого дошкільного віку засобами квест-технологій.
10. Формування художньо-мовленнєвої компетентності в дітей молодшого дошкільного віку засобами усної народної творчості.

Результати роботи:

Результати індивідуальних наукових досліджень доповідалися на засіданнях проблемної групи, зазначені у протоколах та опубліковано у збірках наукових праць.

№ п/п	ПІБ студента	Вихідні дані публікації	Співавтори	Кількість джерел	Посилання на публікацію
1	Будішевська В.	Будішевська В., Сорочинська О. Розвиток будівельно-конструктивної діяльності в дітей старшого дошкільного віку засобами lego-технологій. Інноваційні процеси в дошкільній освіті: теорія, практика, перспективи : зб. наук. пр. / за заг. ред.: О. О. Максимової, М. А. Федорової. Житомир : Левковець, 2024. С. 93-96.	Сорочинська О. А.	2	http://eprints.zu.edu.ua/39604/

Участь у I турі "Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей у 2024/2025 навчальному році".

№ п / п	ПІБ студента	Назва олімпіади, конкурсу	Дата проведення	Місце проведення	Призове місце	Науковий керівник	Наказ МОН України
	Савицька Діана	"Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей у 2024/2025 навчальному році"	15.02.2024	Житомирський державний університет імені Івана Франка	1	Сорочинська О.А.	№44-АГ від 15.02.2024 "Про проведення "Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей у 202/2025 навчальному році"

Керівник студентської проблемної групи

Оксана СОРОЧИНСЬКА

**Орієнтовний зразок
ПРОТОКОЛ №2
засідання проблемної групи «Інновації в освітньому
процесі ЗДО»**

від 27 жовтня 2024 року

ПРИСУТНІ: Оксана Сорочинська – керівник проблемної групи, доцент кафедри, кандидат педагогічних наук; Аліна Драгальчук – староста проблемної групи, Гановська Анжеліка, Ліпіліна Юлія, Семенович Яна, Шпіхернюк Дарина, Гібнер Тетяна, Красовська Луїза, Савицька Діана, Зарченко Аліна, Іваненко Анастасія.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Формулювання вихідних засад дослідження, роботи з літературою, методики проведення науково-дослідницької роботи, вибору й використання теоретичних та емпіричних методів дослідження.
2. Уточнення категоріального апарату досліджень, основних понять, розробка моделей, класифікацій, критеріїв і показників досліджуваних явищ.
3. Положення про протидію плагіату в університеті.

СЛУХАЛИ 1: Про формулювання вихідних засад дослідження, роботи з літературою, методики проведення науково-дослідницької роботи, вибору й використання теоретичних та емпіричних методів дослідження.

ВИСТУПИЛИ:

Керівник проблемної групи, доцент кафедри, кандидат педагогічних наук Оксана Сорочинська проінформувала про особливості роботи з науковою літературою, складанням бібліографічного каталогу. Навела приклади пошуку наукової літератури у мережі Intertet та систематичному, електронному каталозі бібліотеки ЖДУ імені Івана Франка.

Оксана Сорочинська детально розкрила етапи науково-дослідницької роботи та особливості організації кожного з етапів.

Студенти обговорили класифікацію методів наукового дослідження (теоретичні та емпіричні), розглянули їх суть та значення.

УХВАЛИЛИ: Прийняти до відома інформацію щодо проведення науково-дослідної роботи.

Здійснити аналіз та вибір основних методик проведення індивідуальних тем науково-дослідницької роботи та методів наукового дослідження.

СЛУХАЛИ 2: Про уточнення категоріального апарату досліджень, основних понять, розробка моделей, класифікацій, критеріїв і показників досліджуваних явищ.

ВИСТУПИЛИ:

Кожен з членів проблемної групи представив результати розробки категоріально-понятійного дослідження з своєї наукової теми.

Оксана Сорочинська ознайомила студентів із особливостями розробки критеріїв, рівнів та показників досліджуваних явищ. Більш детально було розглянуто критерії та рівні які будуть досліджувати студенти за своїми індивідуальними науковими темами. У метю збільшення ефективності розглянутого питання керівник проблемної групи показав зразки курсових робіт минулих років.

УХВАЛИЛИ: Прийняти до відома інформацію щодо оформлення категоріально-поняттєвого апарату дослідження та вибору критеріїв, рівнів та показників дослідження.

СЛУХАЛИ 3. Про Положення про протидію плагіату в університеті.

ВИСТУПИЛИ:

Керівник проблемної групи ознайомив з основними пунктами положеннями про протидію плагіату. Порядок застосування системи «eTXT Антиплагіат», StrikePlagiarism, вимоги та критерії оцінювання плагіату в документах. Зазначила про відповідальність за недотримання авторських прав. Наголосила, що у тексті наукової роботи студента має бути не менше 60% авторського тексту, якщо це показник нижчий то робота підлягає доопрацюванню. Можна ознайомитися на сайті університету за посиланням https://zu.edu.ua/offic/pol_plagiat.pdf

УХВАЛИЛИ: інформацію прийняти до відома і чітко дотримуватися вимог положення протидії антиплагіату.

Керівник проблемної групи

Оксана СОРОЧИНСЬКА

Староста

Аліна ДРАГАЛЬЧУК

Методика діагностики рівня розвитку професійно-педагогічних здібностей здобувачів академічної групи «Діагностика комунікативних та організаторських здібностей»

1. *Тренінг розвитку soft skills: метод. вказ. до практ. занять / укл. Малімон Л.Я. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2023. 22 с.*
2. *Технології формування Soft Skills в системі професійної підготовки педагога : навчальний посібник [Електронний ресурс] / уклад. Т. Й. Бабюк, Н. Г. Каньоса, С. М. Бабюк. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2023. 222 с.*

Методика визначення комунікативних і організаторських схильностей містить 40 питань. На кожне питання слід відповісти «так» (+) або «ні» (-). Якщо вам важко у виборі відповіді, необхідно все-таки обрати між двома альтернативами. Час на виконання: 10-15 хвилин.

1. Чи є у вас прагнення до вивчення людей і знайомств з різними людьми?
2. Чи подобається вам займатися громадською роботою?
3. Чи довго вас турбує почуття образи, завданої вам ким-небудь з ваших товаришів?
4. Чи завжди вам важко орієнтуватися в критичній ситуації?
5. Чи багато у вас друзів, з якими ви постійно спілкуєтеся?
6. Чи часто вам вдається схилити більшість своїх товаришів до прийняття ними вашої думки?
7. Чи вірно, що вам приємніше і простіше проводити час за книгами або за яким-небудь іншим заняттям, ніж з людьми?
8. Якщо виникли перешкоди у здійсненні ваших намірів, чи легко вам відмовитися від своїх намірів?
9. Чи легко ви встановлюєте контакти з людьми, які старші за вас за віком?
10. Чи любите ви придумувати або організовувати зі своїми товаришами різні ігри та розваги?
11. Чи важко вам включатися в нові для вас компанії (колективи)?
12. Чи часто ви відкладаєте на потім справи, які потрібно виконати сьогодні?

13. Чи легко вам вдається встановлювати контакти та спілкуватися з незнайомими людьми?
14. Чи прагнете ви домогтися того, щоб ваші товариші діяли відповідно до вашої думки?
15. Чи важко ви освоюєтеся в новому колективі?
16. Чи правда, що у вас не буває конфліктів з товаришами через невиконання ними своїх обіцянок, зобов'язань, обов'язків?
17. Чи прагнете ви при нагоді познайомитися і поговорити з новою людиною?
18. Чи часто при вирішенні важливих справ ви приймаєте ініціативу на себе?
19. Чи дратують вас навколишні люди та чи хочеться вам побути на самоті?
20. Чи правда, що ви погано орієнтуєтеся в незнайомій для вас обстановці?
21. Чи подобається вам постійно знаходитися серед людей?
22. Чи виникає у вас роздратування, якщо вам не вдається закінчити розпочату справу?
23. Чи відчуваєте ви незадоволення, якщо доводиться проявити ініціативу, щоб познайомитися з новою людиною?
24. Чи правда, що ви втомлюєтеся від частого спілкування з товаришами?
25. Чи любите ви брати участь у колективних іграх?
26. Чи часто ви проявляєте ініціативу при вирішенні питань, які зачіпають інтереси ваших товаришів?
27. Чи правда, що ви відчуваєте себе невпевнено серед незнайомих людей?
28. Чи правда, що ви рідко прагнете довести свою правоту?
29. Чи вважаєте ви, що вам не становить особливих труднощів внести пожвавлення в малознайому групу?
30. Чи приймаєте ви участь у громадській роботі в школі (у навчальному закладі, на виробництві)?
31. Чи прагнете ви обмежити коло своїх знайомих?
32. Чи вірно, що ви не прагнете відстоювати свою думку або рішення, якщо воно не відразу було прийнято товаришами?
33. Чи відчуваєте ви себе невимушено, потрапивши в незнайомий колектив?
34. Чи охоче ви приступаєте до організації різних заходів для своїх товаришів?
35. Чи правда, що ви не відчуваєте себе досить упевненим і спокійним, коли доводиться говорити що-небудь великій групі людей?

36. Чи часто ви спізнюєтеся на ділові зустрічі, побачення?
37. Чи правда, що у вас багато друзів?
38. Чи часто ви опиняєтеся в центрі уваги своїх товаришів?
39. Чи часто ви стривожені і відчуваєте незручність при спілкуванні з малознайомими людьми?
40. Чи правда, що ви не дуже впевнено почуваете себе в оточенні великої групи своїх товаришів?

Ключ до тесту

Комунікативні схильності визначають ключові відповіді на наступні питання:

(+) Так 1, 5, 9, 13, 17, 21, 25, 29, 33, 37

(-) Ні 3, 7, 11, 15, 19, 23, 27, 31, 35, 39

Організаторські схильності визначають ключові відповіді на наступні питання

(+) Так 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 34, 38

(-) Ні 4, 8, 12, 16, 20, 24, 28, 32, 36, 40

Обробка результатів тесту

Максимальна кількість балів окремо по кожному параметру - 20. Підраховуються бали окремо за комунікативними та окремо за організаторськими схильностями за допомогою ключа для обробки даних «КОС-2».

За кожну відповідь «так» або «ні» для висловлювань, які збігаються із зазначеними в ключі окремо за відповідними схильностям, приписується один бал. Експериментально встановлено п'ять рівнів комунікативних і організаторських схильностей. Зразок розподілу балів за цими рівнями показано нижче.

Рівні комунікативних і організаторських схильностей

Сума балів 1-4 – рівень дуже низький.

Сума балів 5-8 – рівень низький.

Сума балів 9-12 – рівень середній.

Сума балів 13-16 – рівень високий.

Сума балів 17-20 – рівень найвищий.

Сума балів 1-4 говорить про низький рівень прояву комунікативних і організаторських схильностей.

Сума балів 5-8 говорить про комунікативні та організаторські схильності на рівні нижче середнього. Такі люди не прагнуть до спілкування, вважають за краще проводити час наодинці з собою. У новій компанії або колективі відчувають себе скуто. Зазнають труднощів у встановленні контактів з людьми. Не відстоюють свою думку, важко переживають образи. Рідко виявляють ініціативу, уникають прийняття самостійних рішень.

Сума балів 9-12 характеризує середній рівень прояву комунікативних та організаторських схильностей. Такі особистості прагнуть до контактів з людьми, відстоюють своє, однак потенціал їх схильностей не відрізняється високою стійкістю. Потрібно подальша виховна робота з формування та розвитку цих якостей особистості.

Сума балів 13-16 свідчить про високий рівень прояву комунікативних та організаторських схильностей піддослідних. Люди не губляться у нових обставинах, швидко знаходять друзів, прагнуть розширити коло своїх знайомих, допомагають близьким і друзям, проявляють ініціативу в спілкуванні, здатні приймати рішення в складних, нестандартних ситуаціях.

Сума балів 17-20 – вищий рівень комунікативних та організаторських схильностей. Це свідчить про те, що у таких людей сформована потреба в комунікативній і організаторській діяльності. Вони швидко орієнтуються у важких ситуаціях. Невимушено поводять себе у новому колективі. Ініціативні. Приймають самостійні рішення. Відстоюють свою думку і домагаються прийняття своїх рішень. Люблять організовувати ігри, різні заходи. Наполегливі і натхненні у діяльності.

ДОДАТОК 3

Діагностика рівня розвитку професійно-педагогічних здібностей здобувачів академічної групи за методикою «Виявлення сформованості психолого-педагогічного такту»

Для виявлення ступеня сформованості психолого-педагогічного такту дайте відповіді на запитання анкети з твердженням „так" або запереченням „ні":

1. Чутливі Ви до образ, Ви образливий?
2. Скоро Ви забуваєте, коли когось образили?
3. Чи залежить Ваш настрій від зовнішніх причин?
4. Чи схильні Ви інколи до душевних поривань, внутрішньої стурбованості?
5. Чи енергійно відстоюєте Ви свої інтереси, коли у ставленні до Вас виявили несправедливість?
6. Чи відстоюєте Ви інтереси несправедливо ображених студентів?
7. Чи легко Ви впадаєте у гнів?
8. Чи захищаєте Ви сторонніх людей, у ставленні до яких було допущено несправедливість?
9. Чи комунікабельна Ви людина?
10. Можете Ви сказати, що навіть за невдачі не втрачаєте почуття гумору?
11. Чи намагаєтесь Ви змиритися з тим, кого образили?
12. Чи робите Ви перші кроки до примирення?
13. Чи можете Ви дати волю рукам, коли хто-небудь сердиться?
14. Чи може трагічний фільм Вас так схвилювати, що на очах виступлять сльози?
15. Чи легко Ви пристосовуєтесь до нових умов?
16. Чи зможете Ви звернутися до людини, яку недолюблюєте, по-дружньому, так, що вона й не помітить Вашого справжнього ставлення до неї?
17. Чи дуже переживаєте Ви від несправедливості?
18. Ви ставитесь до майбутнього песимістично?
19. Чи вдається Вам при спілкуванні з людьми створити певний настрій?
20. Чи довго Ви зберігаєте почуття гніву, роздратування?
21. Чи довгий час Ви переживаєте горе інших людей?
22. Чи можна сказати, що Ви ставитесь до людей радше насторожено, недовірливо, ніж довірливо?

23. Чи вдається Вам відволікатися від гнітючих проблем, щоб не думати про них постійно?

24. Чи здійснюєте Ви раптові, імпульсивні вчинки?

Ключ до тесту

Встановіть, яка кількість позитивних відповідей на питання 1, 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 23 і кількість негативних відповідей на питання 3, 5, 7, 13, 18, 20, 22, 24. Знайдіть суму цих двох показників.

12 балів. Перша стадія розвитку такту. Такт нестійкий, його виховний вплив ще не має глибокої педагогічної ефективності.

16 балів. Друга стадія розвитку такту. Значних порушень такту не спостерігається. Проте вчителю не вистачає гнучкості у реагуванні на різні ситуації, які вимагають тонкого психологічного підходу.

20 балів. Третя стадія розвитку такту. Такт є стійким педагогічним умінням вчителя. Легше встановити діловий контакт зі школярами, ніж більш складний - психологічний.

24 бали. Четверта стадія розвитку такту. Такт є звичкою, стійкою рисою характеру вчителя.

Експрес-діагностика «Життєві цінності педагога»

Діагностика передбачає виявлення особистісних, професійних і соціально-психологічних орієнтацій та вподобань.

Інструкція. Оцініть значущість запропонованих життєвих цінностей у балах за такою схемою:

1 – неважливо, 20, 30, 40... 100 – дуже важливо.

Твердження

1. Цікава робота, що дає задоволення.
2. Робота з високою заробітною платою.
3. Вдале заміжжя або одруження.
4. Знайомство з новими людьми, участь у соціальних заходах.
5. Залучення до суспільної діяльності.
6. Релігія.
7. Спортивні вправи.
8. Інтелектуальний розвиток.
9. Кар'єрне зростання.
10. Престижні автомобілі, будинок, одяг тощо.
11. Спілкування у сімейному колі.
12. Близькі друзі.
13. Робота на громадських засадах у некомерційних організаціях.
14. Медитація, роздуми, молитви тощо.
15. Здорова збалансована дієта.
16. Самовдосконалення у процесі читання літератури, перегляд інформаційних та освітніх передач тощо.

Оброблення отриманих результатів. Розподіліть бали у таблиці 3 (цифри у розділах – номери відповідно до тверджень).

Професійні цінності	Фінансові цінності	Сімейні цінності	Соціальні цінності	Громадські цінності	Духовні цінності	Фізичні цінності	Інтелектуальні цінності
1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
Всього балів:	Всього балів:	Всього балів:	Всього балів:	Всього балів:	Всього балів:	Всього балів:	Всього балів:

Інтерпретація результатів. Чим вища кількість балів у певному розділі, тим ціннішою є для Вас відповідна сфера життя.

Зразок портфоліо аналізу досвіду роботи досвідченого викладача

Загальні відомості про науково-педагогічного працівника (П.І.Б викладача, дата народження, педагогічний стаж, посада, кваліфікаційна категорія, педагогічне звання, повна назва навчального закладу, в якому працює, інформація про освітні компоненти, що викладає).

Інформація про освіту

Таблиця 1

№	Назва навчального закладу	Рік закінчення	Напрямок підготовки	Спеціальність	Спеціалізація

Таблиця 2

Відомості про освітні компоненти, які викладає працівник на поточний навчальний рік

№	Назва освітньої компоненти (предмета)	Спеціальність

Навчальна та навчально-методична діяльність

Таблиця 3

Відомості про розробку методичних матеріалів до навчальних занять

№	Бібліографія	Рік видачі	Галузь науки

Таблиця 4

Відомості про узагальнення та поширення власного педагогічного досвіду

№	Тема досвіду	Термін вивчення і узагальнення	Місце, де вивчався педагогічний досвід	Форми поширення

Наукова діяльність

- тема самоосвіти й етапи її дослідження;
- тези, доповіді, тексти виступів;
- публікації у періодичних виданнях;

– перелік авторських методик та програм

Таблиця 5

Відомості про наявність видань та публікацій

№	Вид публікації/видання	Бібліографія	Посилання

Позанавчальна діяльність з навчальної дисципліни/предмету (керівництво проблемними групами, тематика науково-дослідницьких робіт здобувачів освіти, дані про переможців олімпіад)

Таблиця 6

Відомості про керівництво постійно діючим студентським науковим гуртком/проблемною групою

№	Вид науково-дослідної роботи	Назва наукового гуртка/проблемної групи	Кількість студентів

Таблиця 7

Відомості про студентів-призерів/переможців, які є учасниками Всеукраїнських студентських олімпіад або Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт

№	Навчальний рік	Назва олімпіади/конкурсу	Етап	Дані про студента (ПІП, факультет/інститут, ОП, курс, ЗВО де проводився захід)	Результат

Таблиця 8

Відомості про проведення конференцій/круглих столів/майстер-класів тощо

№	Форма проведення/участі	Дата проведення/участі	Місце проведення	Рівень	Тема виступу

Виховна діяльність (куратор академічної групи: проведені відкриті виховні заходи, виховні години, екскурсії, анкетування студентів, батьків)

Таблиця 9

Назва заходу	Рівень заходу (Всеукраїнський, міжнародний, міський, обласний, університетський)	Категорія	Тип заходу	Кількість учасників	Дата проведення

ДОДАТОК 6**Зразок методичного аналізу відвіданого практичного/семінарського заняття**

- 1. П.І.Б. Викладача**
- 2. Дата відвідування**
- 3. Мета відвідування**
- 4. Група**
- 5. Спеціальність**
- 6. Навчальна дисципліна**
- 7. Тема заняття**
- 8. Мета заняття**
- 9. Методи, які використовувалися на заняття**

а) словесні:

б) наочні:

в) практичні:

г) інтерактивні:

10. Засоби, які використовувалися на занятті (наочність, дидактичний матеріал, технічні засоби тощо)

11. Рівень педагогічної майстерності викладача

12. Зауваження

13. Пропозиції

Висновки

ОРІЄНТОВНИЙ ЗРАЗОК ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ 1

Тема. Документація супроводу дитини дошкільного віку з ООП в контексті кооперативної організації діяльності дітей дошкільного віку

Мета: з'ясувати особливості документації супроводу дитини дошкільного віку з ООП в контексті кооперативної організації діяльності дітей дошкільного віку.

Основні поняття: інклюзія, кооперативна дидактика, метакогнітивна дидактика, індивідуальна програма розвитку, індивідуальний навчальний план.

ПЛАН

1. Базові засади кооперативної та метакогнітивної дидактики.
2. Активні методи навчання в кооперативній дидактиці (Дж. Дівей).
3. Алгоритм розробки індивідуальної програми розвитку (ІПР) та індивідуального навчального плану в контексті кооперативної дидактики (ІНП).
4. Спостереження як передумова організації кооперативної діяльності дітей інклюзивної групи.
5. Структура та особливості міжнародна методики з оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти ECERS-3.

Рекомендована література

1. Ecers-3: шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/ecers-shkala-ocinyuvannya-seredovisha-rannogo-ditinstva>
2. Tarnavska N.P., Theoretical and methodological aspects of preschool teacher's activity in overcoming social insecurity of children in inclusive education / N.P. Tarnavska, D. Argiropoulos // ZHYTOMYR IVAN FRANKO STATE UNIVERSITY JOURNAL. PEDAGOGICAL SCIENCES Vol. 1 (100) / *Ukrainian scientific journal in the field of social sciences (pedagogy)*; – 011, 012, 013, 014, 015, 016, published by Zhytomyr Ivan Franko state university. P. 33-42 [in Ukrainian].
3. Аргіропоулос Д., Тарнавська Н. Інклюзивна педагогіка: Навчальний посібник для науково-педагогічних працівників,

студентів закладів вищої освіти / Дімітріс Аргіропулос, Наталія Тарнавська.– Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2020. – 248 с.

Завдання для всіх здобувачів групи

1. Опрацювати конспект лекцій, посібники.
2. Підготуватися до перевірки основних понять теми.
3. Підготуватися до обговорення за планом заняття.
4. Виконати практичні завдання за змістом заняття.

Індивідуальні завдання

1. Проаналізуйте рівень архітектурної доступності закладів дошкільної освіти за місцем проживання для дітей із ООП. Які заходи можуть зробити заклади доступними?
2. Підготуйте повідомлення з підкріпленими фото, що демонструють доступність закладу дошкільної освіти для дітей із ООП за місцем проживання.
3. Заповнити таблицю:

Нозологія	Втрачені функції	Компенсаторні можливості	Наведіть приклади з фільмів, книг, особистого досвіду
Спектр аутизму			
Ментальні порушення			
ДЦП			
Порушення зору			
Порушення слуху			
Синдром дефіциту уваги та гіперактивності СДУ/СДУГ			

4. Переглянути Четвертий вебінар із серії "Якісна дошкільна освіта в Україні" - Методика ECERS-3: мовлення, грамотність та види навчально-пізнавальної діяльності дошкільнят та

проаналізувати **параметр «Сприяння прийняттю різноманітності»**.

5. Обґрунтуйте думку: «Педагогічний ефект у вирішенні корекційних завдань в умовах інклюзивного ЗДО в значній мірі залежить від взаємодії педагогів та вузькоспеціалізованих фахівців у всіх напрямках корекційно-розвивальної діяльності». «В інклюзивній групі ЗДО має проводитися профілактична робота зі зняття емоційного напруження у вихователів та дітей».

Тестовий контроль

У чому полягає основна функція батьків у забезпеченні інклюзивної освіти:

1. забезпечення належних господарсько-побутових умов у сім'ї
2. повноцінне членство у команді психолого-педагогічного супроводу;
3. супровід розвитку дитини.

Інклюзивна освіта - це:

1. освіта у спеціальних навчальних закладах;
2. пристосування дітей до умов життя і праці;
3. система освітніх послуг, що базується на принципах недискримінації, ефективного включення до освітнього процесу за місцем проживання всіх його учасників.

До принципів інклюзивного навчання не належать...

1. Адаптація дитини до потреб системи.
2. Цінність людини не залежить від її здібностей і досягнень.
3. Задоволення індивідуальних освітніх потреб кожної дитини.
4. Створення бар'єрів в навчанні.

Чинники, які сприяють успішному функціонуванню інклюзивного навчання

1. Створення несприятливої атмосфери у дитячому колективі.
2. Співпраця з батьками.
3. Командний підхід.
4. Відсутність підготовлених педагогів та асистента вихователя.

До основних міжнародних документів в галузі інклюзивної освіти належать...

1. Хартія економічних прав і обов'язків держав (1974)
2. Декларація прав дитини (1959)
3. Гаазька декларація з туризму (1989)
4. Конвенція ООН "Про права дитини" (1989)

Нормативно-правові документи в Україні, які закріплюють державні гарантії щодо надання освітніх послуг дітям з особливими потребами...

1. Закон України "Про освіту"
2. Закон України "Про державну службу"
3. Концепція розвитку інклюзивної освіти.
4. Закон України "Про державні закупівлі"

Оберіть правильну відповідь, яка визначатиме мету і завдання інклюзивної освіти в Україні:

1. залучення дітей з особливими потребами в освітній простір
2. навчання дітей з особливими потребами в спеціалізованих закладах
3. підтримка фізичного здоров'я таких дітей
4. створення спеціалізованих закладів закритого типу для дітей-інвалідів

Інтеграція – це:

1. важливий метод підготовки дітей з особливими потребами до самостійного життя
2. надання послуг соціальними службами дітям з особливими потребами
3. залучення громадськості до допомоги таким дітям
4. робота з батьками після садочка щодо формування навичок навчання і виховання дітей з особливими потребами